

Фикҳ дарслари (121-дарс). Ҳайзнинг ози уч кечаю уч кундуз

13:30 / 28.01.2021 6183

مِ اَيَّ اَثَلَتِ ضَيْحُ لِقَاوِ سَايَا لَو اَوْبَادِ اَلِغَلَابِ مَحْرُوفُنَي مَدَوُه
وَرَثُ كَالِدَحِ اَلْوَامُوِي رَشَعَةَ سَمَخِ رُطَلَا لِقَاوِ عُرَشَعُ هُرَثُ كَاوِ اَهْلِ اَيَلَوِ
ضَيْحِ ضَايَبِ اَلْيُوسِ اَهِي فِنُو لِنَم تَارَامُو يَه تُّمِ يِف لِّلْحَتُّمُ لِرُطَلَاوِ

فَاوْطَلَاوِ دِجْسَمُ لَالُوْخُدُو اَيَه اَلْوَه يَضُقِي وَاوْصَلَاوَةَ اَلصَّلَاغِ نَمِي
اَلْوِثْدُحُ مَلِ اَلْحَبِ اَسْفَنُو بِنُجْ كُرُقَاتِ اَلْوَارَا اَلتَّحَاتِ اَمَعَاتِ مَسَاوِ
هِي اَمَهْرَدِ اَلْوَمُّ كَلِ اَبِ وُرُكُو يِف اَجْتَمِ اَلغَبِ اَلِ اَفْحُ صُمِ اَلْوَه سَمِي
سَا فِنِ لَوَا ضَيْحُ لِرَثُ كَالِ اَهُمَدَ اَلطَّقِنَا نَمِ اَطُو لِحُو يَه رُصَبِ اَلِ اَرُوسِ
لِسُغَلِ اَغْسِي تَقُو يَضَمِ اِذَا اَلِ اَلِقَالَ اَهُمَدَ اَلطَّقِنَا نَمِ نُوْدِ لِسُغَلِ لَبَقِ
ةَمِي رِحَاتِ لَوِ

Ҳайз бемор бўлмаган ва ҳайз ёшидан ўтмаган болиғ аёлнинг раҳми чиқарадиган қондир. Ҳайзнинг ози уч кечаю уч кундуз, кўпи ўн кун. Покликнинг ози ўн беш кун. Кўпининг чегараси йўқ. Ҳайз муддатида орада қон тўхташи ва аёлнинг оқ рангдан бошқа рангдаги нарса кўриши ҳам ҳайздир.

Ҳайз намоз ва рўзани ман қилади. Рўза қазо қилинади, намоз қазо қилинмайди. Ҳайз яна масжидга киришни, тавофни ва лозимнинг остидаги нарсадан ҳузурланишни ман қилади.

Жунуб ва нифосли шахс каби, ҳайзли шахс ҳам, кичик бетаҳоратга хилоф ўлароқ, қироат қилмайди. Уларнинг барчаси Мусҳафни ушламайди. Илло, ёпишмаган ғилоф ила ушлаш бундан мустасно. Кийимнинг енги билан ушлаш макруҳдир. Сураси бор дирҳамни ҳам ҳамёнсиз ушламайдилар.

Ҳайз ва нифоснинг кўпидан кейин қони тўхтаган аёлга ғуслдан олдин яқинлик қилиш ҳалолдир. Озидан кейин қони тўхтаганга эмас. Илло, қон тўхтаганидан кейин ғусл ва такбири таҳрима айтиш вақти ўтса, мустасно.

Ушбу бобда ҳар бир мусулмон шахс катта эҳтимом билан ўрганиши ва билиши лозим бўлган масалалар муолажа қилинади. Поклик учун ниҳоятда зарур бу масалаларни фақат аёллар билиши керак, деган тушунча нотўғридир. Балки эркаклар ҳам билишлари лозимдир.

Шундай экан, келинг, бу масалаларни ҳам бошқаларига ўхшаб бирма-бир шарҳ қилиб ўтайлик.

Ҳайз бемор бўлмаган ва ҳайз ёшидан ўтмаган болиғ аёлнинг раҳми чиқарадиган қондир.

«Ҳайз» луғатда «оқиш» маъносини билдиради.

Шариатда эса балоғатга етган аёл жинсининг раҳми ичидан туғишсиз ва беморликсиз муайян муддатда чиқадиган қон ҳайздир.

Бизнинг матнда келган таърифга бу таърифларни қўшсак, ҳайзнинг тўла таърифига эга бўламиз.

Демак, балоғатга етган, қариб, ҳайз кўришдан ноумид бўлмаган аёлнинг раҳми ичидан туғишсиз ва беморликсиз ўзи чиқадиган қон ҳайз бўлади.

Одатда ҳайзнинг ранги қорамтир, ўзи ҳароратли ва оғриқ ила келадиган бўлиб, ҳиди нохуш бўлади.

Ҳайзнинг ози уч кечаю уч кундуз, кўпи ўн кун.

يَبَّيِّنُ الْجَلَالَاقُ؛ عَنْهُ جَلَلُ الْيَضْرَةَ امَامُ يَبَّأَنْعُ يَنْطِقُ رَادِلًا وَيُنَارِبُّ طَلَايَ وَرَ
عَثَالَتِ بِيَّتِلْ أَوْ زَكْبَلَاةَ يِرَاجِلْ لِي صِيَحْلًا لِقَا؛ مَلَسَ وَهِيَ لَعْلُ الْجَلَالِ لَصِ
ةُ صَاحَتُ سُمِّيَهَفَ دَارَ إِذِ فِإِ مِأَيَاةَ رَشَعُ هُرَثُكَ أَوْ مِأَيَاةَ

Имом Табароний ва Дора Қутний Абу Умома розияллоҳу анҳудан келтирган ривоятда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Бикр қизнинг ва турмушга чиққан аёлнинг оз ҳайзи уч кундир, кўп ҳайзи ўн кундир. Ундан зиёда бўлса, истеҳозадир», деганлар.

Покликнинг ози ўн беш кун.

Бунга саҳобаи киромлар иттифоқ қилганлар.

هِيَ لَعْلُ الْجَلَالِ لَصِيَّبُ الْجَلَالِ نَعُ، وَدَجُ نَعُ، هِيَ بَأَنْعُ، دِمْحُمُ نُبُ رَفَعَجَ يَ وَرَ
نِيَبَ امُ لِقَا أَوْ رَشَعُ هُرَثُكَ أَوْ رَشَعُ هُرَثُكَ أَوْ رَشَعُ هُرَثُكَ أَوْ رَشَعُ هُرَثُكَ أَوْ
أَمْ وَيَ رَشَعُ هُرَثُكَ أَوْ رَشَعُ هُرَثُكَ أَوْ رَشَعُ هُرَثُكَ أَوْ رَشَعُ هُرَثُكَ أَوْ

Жаъфар ибн Муҳаммад отасидан, у бобосидан қилган ривоятда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ҳайзнинг ози уч кундир, кўпи ўн кундир. Икки ҳайз орасининг энг ози ўн беш кундир», деганлар.

Кўпининг чегараси йўқ.

Бир ёки икки йил бўлиши, гоҳида умуман ҳайз кўрмаслиги ҳам мумкин.

Ҳайз муддатида орада қон тўхташи ва аёлнинг оқ рангдан бошқа рангдаги нарса кўриши ҳам ҳайздир.

Демак, ҳайз даврида маълум муддат қон келмай қолиши ҳам мумкин экан. Шунингдек, ҳайзнинг асл рангидан бошқа рангдаги суюқлик келиши ҳам мумкин. Бундай ҳолатлар ориз бўлганда ҳайзли аёл ҳайзим тугади, деган хаёлга бормаслиги лозим. Ҳайз тўхтаганда келадиган нарсанинг ранги оқ бўлади.

ةُ رَفُصَلَا هِيَ فُفُسُ رُكُلَا هِيَ فِي فَجْرٍ دَلَابَ عَشَائِعَ يَلِإِءِ اسَنَّ شَعَبَ وَ
مَامَتَ كَلَذِبُ دِي رُتَ، إِضْ يَبَلَاةَ صَقْلَا نِي رَتَ يَّحَ نَلَجَعَتَ ال؛ تَلِاقَفَ
كَلَامًا وَيِرَاجُلْ أَوْ هَاوَرِ، هِيَ صِيَحْلًا لِقَا نَمِرُ طَلَا

«Аёллар Оишага ичига пахта солинган тувакни юбордилар. Унда сарғиш рангли қон асари бор эди. У (Оиша):

«То оқ нарсани кўрмагунингизча шошилманглар», деди. У бу билан ҳайздан тамоман пок бўлишни ирода қилган эди».

Бухорий ва Молик ривоят қилишган.

Ҳайз кўрган аёлдан охириги вақтда оқ рангли суюқлик келгани ҳайзнинг тугагани аломати бўлади. Ана шунгача шошилиб, ҳайзим тугади деб, ғусл қилмаслик ёки ҳайз ман қилган нарсаларни қилмай туриш керак.

«Кифоя» китобининг биринчи жузидан